

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

v letošním roce uplyne šedesát let od doby, kdy na africkém kontinentě získalo osmnáct států nezávislost na evropských impériích. Je příznačné, že tomuto výročí (tzv. Roku Afriky) nebyla v českém veřejném prostoru věnována náležitá pozornost. Afrika se dlouhodobě nachází na okraji zájmu médií i vědeckého bádání, často se zdůvodněním, že Československo nemělo na kontinentě své kolonie, a proto ho k Africe nepoutaly žádné významnější vazby. Tento argument přitom platí jen zčásti, na což poukazuje aktuální číslo revue *Paměť a dějiny* věnující se vedle jiných témat široké škále kontaktů Československa a afrických zemí v období studené války.

Zájem o studium historie zemí tzv. třetího světa a zejména jejich vztahů se socialistickými zeměmi východní Evropy je v posledních letech na vzestupu. Souvisí to s novými konceptualizacemi studené války a jejího vnímání jako globálního konfliktu, na kterém neparticipovaly pouze dvě supervelmoci, ale intenzivně do něj vstupovali i další státní i nestátní aktéři, včetně zemí sovětského bloku. O tyto přístupy ve výzkumu studené války se opírá také Skupina pro výzkum studené války (Cold War Research Group), jež byla založena v roce 2017 jako interdisciplinární pracoviště na Univerzitě Karlově a jejíž členové se významnou měrou podíleli na přípravě tohoto čísla.

Úvodní studie Jana Koury a Mikuláše Pešty shrnuje různé možnosti přístupů a roviny bádání v oblasti česko-

slovensko-afrických vztahů v době studené války a nabízí perspektivy dalšího výzkumu na toto téma. Autorka druhé studie, Marta Edith Holečková, reflektuje život afrických studentů v Praze v šedesátých letech s důrazem na odezvu občanské války v Nigérii. Studentům ze zemí Afriky se v samostatné studii věnuje také Mikuláš Pešta. Tématem jeho příspěvku jsou afričtí účastníci vojenského výcviku a kurzů v Československu šedesátých let. Kromě pohledu na život kadetů si všímá také přístupu československých úřadů a vznáší otázku, nakolik byla organizace výcviku motivovaná solidaritou a nakolik vidinou finančního zisku. Jakub Mazanec ve své studii zpracovává problematiku

československých expertů v oboru vodo hospodářství, kteří se v šedesátých letech účastnili rozvojových projektů v Africe. Na svůj text navazuje rozhovorem, který vedl s jedním z československých odborníků – pamětníků této kapitoly československého angažmá v Africe. Posledním příspěvkem na uvedené téma je rozhovor Jana Hamerského s Karlem Rokyťou, který se týká výjezdů československých lesnických expertů do bývalých portugalských kolonií Angoly a Mosambiku.

Doufáme, že toto číslo, které představuje bádání v oblasti československo-afrických vztahů a naznačuje jeho šíři a rozmanitost, přispěje k rozvoji dalšího výzkumu na toto téma, jež tvoří významnou součást našich dějin v období socialistické diktatury.

Jan Koura a Mikuláš Pešta